

องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
LEADERSHIP FACTORS FOR NURSING COLLEGE ADMINISTRATORS THE
JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

สุภาวดี นพรุจจินดา¹

ศิริชัย ชินะดังกูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 2) ยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย 2) การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ 3) การยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแบบสอบถาม และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) ผู้นำวิสัยทัศน์ (2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (3) ผู้นำทางวิชาชีพ (4) ผู้นำจริยธรรม (5) ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ (6) ผู้นำคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (7) ผู้นำด้านเทคโนโลยี
2. องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

Abstract

The purposes of this research were to 1) identify the components of leadership factors for nursing college administrators under the jurisdiction of the Ministry of Public Health and 2) confirm leadership factors of nursing college administrators, Ministry of Public Health. The research procedures consisted of 3 steps: 1) study and analyze conceptual framework 2) study and analyze the factors 3) confirm leadership factors for nursing college administrators, Ministry of Public Health. The samples consisted of 313 nursing instructors in college of nursing under the jurisdiction of the Ministry of Public Health. The research instruments were semi-structured interviews, questionnaires and checklists form. The statistics to analyze the data were frequencies, percentage, Mean, Standard Deviation, exploratory factor analysis and content analysis.

The research findings were as follows:

1. The component of leadership of nursing college administrators under the jurisdiction of the Ministry of Public Health consisted of 7 components which were: 1) Visionary Leadership 2) Change Leadership 3)

¹ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Professional Leadership 4) Ethical Leadership 5) Inspirational Leadership 6) Individualized Consideration Leadership 7) Technological Leadership.

2. The 7 leadership factors for Nursing College Administrators under the Jurisdiction of the Ministry of Public Health are appropriated, feasible, accurate and applicable which coincided with the research theory.

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นยุคที่เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งระดับประเทศและระดับโลก อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม และปัจจัยภายนอกต่างๆ ส่งผลกระทบต่อองค์การการจัดการศึกษาทั้งด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Advance of technology) การแข่งขัน (Global competition) การลงทุนทางการศึกษา (Cost of education) และความคาดหวังของสังคม (Social expectation) ทำให้องค์การทางการศึกษามีการปรับเปลี่ยน เกิดการปฏิรูปการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงาน สำหรับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประเด็นหลักของการปฏิรูปการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงโฉมใหม่ของระบบการบริหารงานองค์การเพื่อให้องค์การมีความคล่องตัว มีความสามารถในการปรับตัวมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการด้านการศึกษาที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์โดยมีเป้าหมายสำคัญของการบริหารการศึกษา คือ เน้นพัฒนาศักยภาพและความเจริญงอกงามของบุคคล พัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน สร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ บุญชม ศรีสะอาด และ สุริทอง ศรีสะอาด (2552:12) จึงให้แนวคิดว่าการบริหารการศึกษาจำเป็นต้องใช้บุคลากรมืออาชีพเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 การออกกฎหมายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และการออกกฎหมายพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 เป็นการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศ ซึ่งทำให้เกิดการปรับตัวขนาน

ใหญ่ทั้งภายในและภายนอกองค์การ ทั้งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและสายงานรวมถึงการกำหนดเป้าหมายงาน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากขององค์การ ทุกส่วนราชการต้องมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนภารกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดขนาดจำนวนคนโดยเน้นประสิทธิผลของการปฏิบัติภารกิจหลักขององค์การ

ภาวะผู้นำเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารหรือผู้บริหารทุกระดับเพื่อให้สามารถบริหารองค์การบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจได้ การเป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำโดยต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อความสำเร็จขององค์การ ชีระ รุญเจริญ (2545:98) สรุปว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีศักยภาพในการใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมในการสร้างความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันของทุกคนในองค์การ สามารถสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนทุกคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ และสามารถทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดศรัทธา มีความเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสามารถสร้างสภาวะแวดล้อม สนับสนุนให้ทุกคนในองค์การร่วมมือกันสร้างประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ภาวะผู้นำอีกประการหนึ่งที่เหมาะสมกับสถานการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลงที่ผู้นำควรมีร่วมด้วยคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงปัจจุบันเนื่องจากเป็นภาวะผู้นำแนวใหม่ที่สามารถเพิ่มประสิทธิผลขององค์การได้ ดังแนวคิดของเบส (Bass, 1998: 385) ที่เน้นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนำพาองค์การให้อยู่รอดและมีความก้าวหน้าภายใต้ภาวะวิกฤตจากสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นองค์การทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นตรงต่อสถาบัน

พระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพให้กับกระทรวงสาธารณสุขและเป็นสถาบันการจัดการศึกษาพยาบาลที่สามารถผลิตบัณฑิตพยาบาลเพื่อให้บริการด้านสุขภาพจำนวนมากที่สุดของประเทศ เป็นองค์การทางราชการที่ได้รับผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นเดียวกันประกอบกับการที่มีการกำหนดนโยบายของแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554) และการมีพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 ที่ต้องมีการจัดระบบบริการสุขภาพใหม่ตามความจำเป็นและความต้องการของประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้เพิ่มสมรรถนะการดูแลสุขภาพและขยายการบริการปฐมภูมิให้ครอบคลุมประชาชน นอกจากนี้สถาบันมีการวางแผนในอนาคตเพื่อการเป็นองค์การในกำกับของรัฐ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาการบริหารการอุดมศึกษาของรัฐเพื่อให้การบริหารคล่องตัว มีอิสระในการบริหารงาน ทำให้รูปแบบการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลแตกต่างจากเดิม มีการเปลี่ยนแปลงทิศทางนโยบายและเป้าหมายของวิทยาลัยพยาบาลซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหาร รวมทั้งการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาอุดมศึกษา ระยะยาว ฉบับที่ 2 นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้บทบาทหน้าที่และรูปแบบการบริหารของวิทยาลัยพยาบาลต้องเปลี่ยนแปลง มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการบริหารการศึกษาทั้งด้านการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการ มีการปรับรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษา มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์คือบัณฑิตพยาบาลที่มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการให้บริการด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและมีปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของประเทศ แต่การบริหารที่ทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นสิ่งสำคัญคือทักษะและ

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารคือผู้ทำหน้าที่นำองค์การจึงเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ พัทธสิริ ชมพู (2551:15) ให้ข้อเสนอแนะว่าเมื่อการเปลี่ยนแปลงกระทบองค์กรผู้นำขององค์กรตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงผู้บริหารระดับต้น จำเป็นต้องแสดงทักษะภาวะผู้นำอย่างที่ไม่เคยทำมาก่อน สอดคล้องกับนวนจันทร์ อาศิยานิช (2545:36) กล่าวว่า การบริหารยุคปัจจุบันผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารงานที่ปรับเปลี่ยนทิศทาง เปลี่ยนวิธีการคิดและการบริหารที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อขับเคลื่อนองค์กรและบุคลากรในหน่วยงานไปสู่เป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จขององค์การ ดังนั้นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลสำหรับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งปัจจุบันและอนาคตต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นทักษะผู้นำ มีความเป็นผู้นำสูง มีความคิดกว้างไกล มีความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง สามารถนำสิ่งใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารการศึกษา สามารถวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงาน และฮอคเกอร์และทรอฟีโน (Hockor, and Trofino, 2003: 208) กล่าวว่าวิทยาลัยพยาบาลยุคปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนบทบาทผู้บริหารโดยต้องเพิ่มบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงาน ซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในยุคปัจจุบันและอนาคต เพื่อสร้างความเป็นเลิศให้กับวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่อยู่ในระบบราชการ เสริมความเข้มแข็งให้กับองค์กรและสามารถนำองค์การไปสู่การเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ได้รับการยอมรับระดับสากลในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยผู้วิจัยค้นคว้า วิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำการบริหารการศึกษายุคใหม่ ผู้บริหารมืออาชีพ บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำทางการพยาบาล ผู้นำด้านการจัดการศึกษาพยาบาล และภาวะผู้นำทางการพยาบาลทั้งในและต่างประเทศ นำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เกี่ยวกับองค์ความรู้มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) นำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์และเจาะลึกมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ นำข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา และนำตัวแปรที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยนำตัวแปรองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จากขั้นที่ 1 มาจัดทำเครื่องมือวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire) นำเครื่องมือการวิจัยไปตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ที่เรียกว่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.50 ขึ้นไป แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัย จำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบราค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 นำเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 313 คน และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัย (Principal component analysis: PCA) เพื่อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันองค์ประกอบ ผู้วิจัยนำองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ได้จากขั้นที่ 2 มาตรวจสอบและเพิ่มความน่าเชื่อถือขององค์ประกอบโดยการนำเสนอร่างองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน พิจารณา โดยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาประเด็นความถูกต้องเชิงทฤษฎี ความเหมาะสมกับบริบทความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมให้ข้อเสนอแนะและข้อวิพากษ์เพื่อการปรับปรุงให้สมบูรณ์มากขึ้น โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังแผนภาพ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จากวิทยาลัยพยาบาล 29 แห่ง จำนวน 1,640 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size Criteria) จากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากประชากรคือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข 29 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 1,640 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในแต่ละขั้นตอน ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interviews)
2. แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's five Rating scale)
3. แบบตรวจสอบรายการ (Check list)
4. แบบสอบถามด้วยคำถามปลายเปิด (Open ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดย 1) สัมภาษณ์ด้วยตนเองในขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และขั้นที่ 3 การยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 2) แบบสอบถามผู้วิจัยส่งทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ "PCA" (Principal component analysis)
5. การวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage)
6. การวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อค้นพบองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

- 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ เรียงลำดับตามค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigen values) ดังนี้ 1) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ผู้นำจริยธรรม 3) ผู้นำทางวิชาชีพ 4) ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ 5) ผู้นำคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 6) ผู้นำวิสัยทัศน์ และ 7) ผู้นำด้านเทคโนโลยี

2) การยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลจากการพิจารณาพบว่าผู้เชี่ยวชาญ 19 คน มีความคิดเห็นว่างค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งหมด 7 องค์ประกอบมีความเหมาะสมกับบริบท มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้องเชิงทฤษฎีและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 100 ทุกองค์ประกอบ และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้จัดเรียงลำดับองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุขใหม่ตามความสำคัญของการบริหารงานวิทยาลัยพยาบาลในปัจจุบันและอนาคต ดังนี้ 1) ผู้นำวิสัยทัศน์ 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) ผู้นำทางวิชาชีพ 4) ผู้นำจริยธรรม 5) ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ 6) ผู้นำคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ 7) ผู้นำด้านเทคโนโลยี แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ผู้นำวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) เป็นผู้มีความสามารถในการคาดการณ์เหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา และวางแผนเชิงกลยุทธ์ได้ดี 2) มีความผูกพันต่องานและองค์กร 3) มีการกำหนดทิศทางและให้ความชัดเจนด้านวิสัยทัศน์ขององค์กร 4) มีความสามารถในการสร้างความไว้วางใจต่อองค์กรและผู้ร่วมงาน 5) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อนำองค์กรให้อยู่ในชั้นแนวหน้า และ 6) เป็นผู้นำในการพัฒนาวิสัยทัศน์องค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบที่ 2 ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 18 ปัจจัย ได้แก่ 1) ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อการเปลี่ยนแปลง 2) มีความสามารถในการจูงใจคนเพื่อสร้างความสำเร็จ 3) มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจของผู้ใต้บังคับบัญชาให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม 4) มีวิธีการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิผลกับบุคลากรทุกระดับ 5) มีความฉับไว ทันสมัย คล่องตัว และพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง 6) มีความสามารถและทักษะในการประเมินองค์การของตนตามสภาพเป็นจริง 7) มีความสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง

เกิดขึ้น 8) มีความสามารถในการปรับตัวต่อภาวะวิกฤตและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในหน่วยงาน 9) เป็นผู้กล้าเสี่ยงและคิดค้นสิ่งใหม่ 10) มีความสามารถชี้แจงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจน 11) มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายเพื่อการบริหารงาน 12) มีความสามารถในการสื่อสารความหมายเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้ดี 13) มีความสามารถที่จะกระตุ้นให้เกิดการยอมรับเป้าหมายรวมของกลุ่ม 14) เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและช่วยให้เกิดความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงได้ 15) เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานเพื่อให้นักลกรพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 16) เป็นผู้จุดประกายให้ทีมบุคลากรกล้าที่จะเสี่ยงเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า 17) มีความสามารถในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดในองค์กร และ 18) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงระบบแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร

องค์ประกอบที่ 3 ผู้นำทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 16 ปัจจัย ได้แก่ 1) ได้รับการยอมรับจากสมาชิกทั้งในและนอกองค์กรในด้านเรียนการสอน 2) เป็นผู้นำในการถ่ายทอดเผยแพร่ผลงานวิชาการ 3) มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนเองอย่างแท้จริง 4) เป็นผู้นำในการผลิตผลงานวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ 5) เป็นผู้นำในการผลิตผลงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้หรือแนวคิดใหม่ 6) มีความรอบรู้ที่ทันสมัยในศาสตร์ของวิชาชีพและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 7) เป็นผู้สามารถให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้อง 8) มีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี 9) เป็นแบบอย่างในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้สม่ำเสมอ ทั้งในศาสตร์ทางการพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 10) มีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ พร้อมให้คำแนะนำ 11) เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อสร้างบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะตามความต้องการของสังคมโลก 12) ความเป็นอิสระในตนเองในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง 13) มีความสามารถวางแผนการ

ดำเนินการตามพันธกิจที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ในอนาคต 14) เป็นผู้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทางวิชาชีพของผู้ได้บังคับบัญชา และ 15) เป็นผู้นำในการส่งเสริมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ 16) เป็นผู้นอ้องค้การให้เป็นองค้การชั้นนำด้านวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 4 ผู้นำจริยธรรม ประกอบด้วย 13 ปัจจัย ได้แก่ 1) เป็นผู้ม้คุณธรรม จริยธรรม 2) มีความยุติธรรม มีเหตุผล ให้ความเสมอภาคกับผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน 3) เป็นผู้ยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม 4) เป็นผู้ม้ความซื่อสัตย์ สุจริต 5) เป็นผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ 6) เป็นผู้ไม่ใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน 7) มีความยึดมั่นต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ 8) มีจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคงในอารมณ์ และสุขภาพเป็นกันเอง 9) มีความเมตตา เข้าใจความรู้สึก อ้ออาทรต่อผู้ได้บังคับบัญชา 10) มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบดีในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค้การ 11) มีความรักภักดีในองค้การและวิชาชีพ 12) เป็นผู้ม้ความสำนึกในความรับผิดชอบสูง ทั้งต่อหน้าที่ การคิดและการตัดสินใจ ในการกระทำสิ่งใดๆ และรับผิดชอบต่อผลของการกระทำ และ 13) บริหารงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ขององค้การและประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ของบุคคล

องค์ประกอบที่ 5 ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ ประกอบด้วย 8 ปัจจัย ได้แก่ 1) มีความสามารถในการท้าทายและดึงดูดใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2) เป็นผู้ให้โอกาสผู้ได้บังคับบัญชาได้ทำงานที่ท้าทาย 3) มีความเป็นเอกภาพ ด้านความคิด หลักการ และอุดมการณ์ 4) เป็นผู้ให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้ได้บังคับบัญชาในการพัฒนาตนเอง 5) ให้คำแนะนำเพื่อค้นหาทางเลือกที่ดีกว่าแก่ผู้ได้บังคับบัญชา 6) เป็นผู้ประสานงานที่ดี มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก 7) มีความสามารถในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ได้บังคับบัญชา และ 8) เป็นผู้ที่พร้อมรับผิดชอบต่อการกระทำตามหน้าที่ของผู้ได้บังคับบัญชา

องค์ประกอบที่ 6 ผู้นำคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) เป็นผู้ให้ความใส่ใจความสำเร็จและให้โอกาสก้าวหน้าของผู้ได้บังคับบัญชาเป็นรายบุคคลในความก้าวหน้าทางวิชาชีพ 2) ให้ความช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชาและรับฟังปัญหาในเรื่องการปฏิบัติงาน 3) เป็นผู้คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ยอมรับความแตกต่างและการตัดสินใจด้วยเหตุผลของผู้ได้บังคับบัญชาแต่ละบุคคล 4) มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่ามีความเชื่อมั่น กระตือรือร้น ตระหนักในศักดิ์ศรีของบุคคล 5) มอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถและศักยภาพของผู้ได้บังคับบัญชา และ 6) ส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบที่ 7 ผู้นำด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) มีความสามารถในการบริหารจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจ 2) มีความสามารถนำข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการปฏิบัติงานและพัฒนานองค้การ 3) มีความสามารถในการตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนางานด้วยระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ 4) มีการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษา 5) มีความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในทุกพันธกิจและ 6) เป็นผู้ให้ความสำคัญและส่งเสริมการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค้การโดยใช้เทคโนโลยี

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้นำวิสัยทัศน์ 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) ผู้นำทางวิชาชีพ 4) ผู้นำจริยธรรม 5) ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ 6) ผู้นำคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ 7) ผู้นำด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้ เพราะการบริหารองค้การในสังคมปัจจุบันที่มีกระแสการ

เปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างรวดเร็ว สภาพสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงเป็นโลกแห่งยุคเทคโนโลยีข่าวสารข้อมูล ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์โลกไร้พรมแดนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขององค์กรทั้งการลดขั้นตอนการทำงาน การลดจำนวนบุคลากร การเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน รวมทั้งมีการแข่งขันขององค์กรมากขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้การจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขต้องมีการปรับรูปแบบการบริหารงานที่มุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งด้านผลผลิต กระบวนการจัดการและปัจจัยต่างๆ โดยมีเป้าหมายให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญในการนำวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขไปสู่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ คือ ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ที่เป็นผู้กำหนดทิศทางหรืออีกนัยหนึ่งคือเข็มทิศของวิทยาลัยพยาบาลที่จะพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จของการเป็นสถาบันการจัดการศึกษาพยาบาลที่ได้รับการยอมรับทั้งระดับประเทศและนานาชาติ ดังนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในปัจจุบันและอนาคตจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่มีความเฉพาะและเหมาะสมกับบริบทของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้ง 7 องค์ประกอบที่ค้นพบจากการศึกษาจึงเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันด้านการจัดการศึกษาพยาบาลปัจจุบันและมีความเหมาะสมกับบริบทของการบริหารงานของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขส่งผลให้การปฏิบัติพันธกิจของวิทยาลัยพยาบาลมีประสิทธิภาพ องค์กรมีความเข้มแข็ง มั่นคงและสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นที่มีพันธกิจเดียวกันทั้งในประเทศและสากลได้ โดยสามารถอภิปรายผลในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบ “ผู้นำวิสัยทัศน์” เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล

สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นอันดับ 1 เนื่องจากการจะขับเคลื่อนองค์กรไปในทิศทางใดจำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นอันดับแรกเพราะวิสัยทัศน์คือจุดมุ่งหมายจึงเป็นการบอกทิศทางที่ชัดเจนขององค์กรที่ส่งผลให้การบริหารบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับวัฒนา พัฒนพงศ์ ที่กล่าวว่าวิสัยทัศน์เป็นภาพที่พึงประสงค์ขององค์กร เป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จของทุกองค์กรโดยปัจจัยสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์คือความชัดเจนในวิสัยทัศน์ของผู้นำที่เป็นจริงและนำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับแนวคิดของเบนนิสและนาแนส (Bennis and Nanas) ที่ว่างานของผู้นำคือการแสดงวิสัยทัศน์และค่านิยมที่ชัดเจน การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและความสามารถในการใช้วิสัยทัศน์เพื่อดึงดูดใจผู้ตามของผู้บริหารมีความสำคัญเพราะวิสัยทัศน์ช่วยสร้างแรงคล้อยสรัทธา และความมุ่งมั่น ในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาวิสัยทัศน์สามารถทำให้งานที่ทำมีความหมายและเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จขององค์กร วิสัยทัศน์ช่วยให้การตัดสินใจ การริเริ่มสิ่งใหม่และการมีอิสระในการคิดของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับสามารถทำได้ง่ายขึ้นเนื่องจากทุกคนรู้เป้าหมายและวัตถุประสงค์หลักขององค์กร ผู้นำจึงต้องมีความสามารถในการคาดการณ์เพื่อวางแผนการบริหารล่วงหน้าในอนาคตและกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนรวมทั้งสื่อสารและพัฒนาวิสัยทัศน์ให้แก่บุคลากรเพื่อให้เกิดงานที่ทำให้วิสัยทัศน์ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับฟาริดา อิบราฮิม ที่กล่าวว่า ผู้นำทางการพยาบาลต้องมีคุณลักษณะผู้นำที่นักบริหารจำเป็นต้องมี คือ คิดไกล มีโลกทัศน์กว้าง และมุ่งสู่อนาคต มองออกนอกตัวองค์กรในมุมกว้าง นั่นหมายถึงผู้นำในอนาคตต้องคิดถึงภาพรวมของโลก

องค์ประกอบ “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นอันดับ 2 เนื่องจากเป็นภาวะผู้นำแนวใหม่ที่เหมาะสมกับการบริหารองค์กรในปัจจุบันและอนาคต มีลักษณะเด่นคือสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญขององค์กร เป็นภาวะผู้นำที่สามารถ

สร้างแรงบันดาลใจให้คนและองค์การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความผาสุก เอาชนะการแข่งขันในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วได้ สอดคล้องกับแนวคิดของเบสส์ (Bass) กล่าวว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้ตามจะเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา ภูมิใจและเชื่อในความสามารถของผู้นำในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยปัญญา เกิดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย สามารถคล้อยให้เกิดความภักดี และแนวคิดของเบิร์น (Bern) ที่ว่าผู้นำลักษณะนี้จะหาวิธีการยกระดับจิตใจของผู้ตามด้วยการดึงดูดความสนใจมาสู่อุดมการณ์และค่านิยมทางศีลธรรมที่ดีงาม ผู้ตามจะถูกยกระดับความคิดจาก “ทำพอแค่นี้” ไปสู่ “ทำเพื่อความดีงามที่ดีกว่าของพวกเรา” ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนผู้ตามให้ตระหนักและเห็นคุณค่า เห็นความสำคัญของผลลัพธ์งาน โดยชักจูงให้ผู้ตามเห็นแก่ประโยชน์องค์กรมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ องค์การมีความก้าวหน้า ดำรงอยู่ในโลกแห่งการแข่งขันที่มุ่งเน้นคุณภาพยุคปัจจุบันได้ นอกจากนี้ ไททิจิและเดอแวนนา (Tichy and Dervanna) แสดงแนวคิดไว้ว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงยังเป็นผู้รับผิดชอบนำองค์การไปสู่ทิศทางที่ดีกว่าเดิมโดยเปลี่ยนองค์การที่รับผิดชอบไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่าและแนวคิดของวาร์เรน (Warren) ที่ว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถก่อให้เกิดพลังการทำงานเพิ่มขึ้นแบบทวีคูณ ดังนั้นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขยุคใหม่ทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่ต้องมีการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและการบริการด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ ผู้บริหารที่มีลักษณะผู้นำนี้จะเป็นผู้มีความสามารถในการหยั่งรู้และคาดการณ์อนาคตการจัดการศึกษาได้อย่างแม่นยำ มีความคิดชัดเจนที่นำบุคลากรไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของวิทยาลัยพยาบาล มีความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง ตีความและเข้าใจเรื่องต่างๆ ได้รวดเร็ว มีแผนในใจโดยครอบคลุมในเรื่องใหม่ๆ ที่เป็นเรื่องท้าทาย สามารถประยุกต์วิธีการต่างๆ

เพื่อให้การจัดการศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับเจมส์และคอนนอลลี (James and Connolly) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางการศึกษาต้องเห็นความสำคัญของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบการทำงาน และการจัดการเรียนการสอน และสมบัติบุคลิกที่แสดงทศนะว่าผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีลักษณะปฏิรูป คือ การทำงานของผู้บริหารจะเป็นนักคิด นักพัฒนา ปรับเปลี่ยนหน่วยงานและพัฒนางานตลอดเวลา การดำเนินงานต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้ผู้บังคับบัญชา จะต้องกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ

องค์ประกอบ “ผู้นำทางวิชาชีพ” เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งของภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลเป็นสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตเฉพาะทางด้านวิชาชีพและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ ดังนั้นผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาลนอกจากต้องมีความสามารถในการบริหารแล้ว ยังต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและรอบรู้ในศาสตร์วิชาชีพและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับจันทรเพ็ญ จันทรแก้วว่าที่พบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในหลักวิชาการ ที่มีความรอบรู้ในศาสตร์วิชาชีพและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (scholar) เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ มีอำนาจที่เกิดจากความเป็นผู้เชี่ยวชาญ (expert power) ต้องสามารถสร้างความศรัทธาและเชื่อมั่นกับผู้ตาม สร้างแรงจูงใจเพื่อสร้างสรรค์งานใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพยาบาลเพื่อการส่งเสริมความก้าวหน้าแห่งวิชาชีพ และเรมวอล นันท์สุภวัฒน์ กล่าวว่าผู้นำทางการพยาบาลต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนเองอย่างแท้จริงและได้รับการยกย่องโดยได้รับรางวัลจากองค์กรวิชาชีพการพยาบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งส่งผลให้เกิดอำนาจเชี่ยวชาญให้กับตนเอง ผู้บริหารต้องสามารถให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพให้กับผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องได้ สอดคล้องกับบทบาทผู้นำทางการพยาบาลของนิคยา ศรีญาณลักษณ์ ที่กล่าวถึง

ผู้นำในฐานะผู้ชำนาญการ (The leader as expert) ว่า ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือชี้แนะหรือแก้ไขปรับปรุงงานคือผู้นำ ผู้นำจะทำหน้าที่คล้ายกับผู้ชำนาญการในงานนั้น ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลจึงต้องมีลักษณะเป็นผู้นำทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้าระดับสากลในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีการแข่งขันทางวิชาชีพสูงได้ นอกจากนี้การที่จะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปสู่ความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่ ความคิดที่ออกนอกกรอบหรือกฎเกณฑ์เดิม เพื่อพัฒนาไปสู่องค์การวิชาชีพชั้นนำ ผู้นำจำเป็นต้องมีความรอบรู้และรู้รอบในศาสตร์ต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ไปสู่การปฏิบัติวิชาชีพที่เป็นเลิศ ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างของการศึกษาค้นคว้าหาความรู้สม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมองค์การให้เป็นองค์การชั้นนำด้านวิชาชีพ สอดคล้องกับฟาริดา อิบราฮิม กล่าวว่าผู้นำทางการพยาบาลต้องคำนึงถึงความจำเป็นที่ต้องมีการขยายองค์ความรู้ทางการพยาบาลซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะวิชาชีพการพยาบาล รวมทั้งต้องเป็นผู้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทางวิชาชีพของผู้ได้บังคับบัญชาด้วย อีกบทบาทหนึ่งที่ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ต้องปฏิบัติในฐานะผู้นำทางวิชาชีพคือการเป็นแบบอย่างที่ดีของวิชาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของบูท (Booth) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้นำด้านการศึกษายพยาบาลต้องมีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น (role-model behaviors) และนิตยา ศรีญาณลักษณะ ที่กล่าวว่าผู้นำทางการพยาบาลในฐานะบุคคลตัวอย่าง (The leader as exemplary) เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดี ปฏิบัติงานได้ดี จนได้รับการยกย่องว่าเป็นตัวอย่างที่ดีในองค์กร

องค์ประกอบ “ผู้นำจริยธรรม” เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นอันดับ 4 จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากที่ผู้บริหารทุกคนพึงมี ผู้บริหารที่เป็นผู้นำที่ดีต้องยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้นำบุคลากรในองค์กรเกิดศรัทธา เชื่อถือ เกิดความมั่นใจและให้ร่วมมือใน

การปฏิบัติ ผู้บริหารยุคปัจจุบันและอนาคตต้องบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ ยึดความถูกต้อง ตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ เที่ยงตรง สำนึกในความรับผิดชอบ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดความยุติธรรม โปร่งใส ผู้บริหารต้องมีมาตรฐานด้านจริยธรรมและประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับจรรยาบรรณข้าราชการพลเรือนที่มีการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อเป็นหลักปฏิบัติของจรรยาบรรณของข้าราชการ พลเรือน ประกอบด้วย การกล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Moral courage) ยึดหลักความเสมอภาค มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อประชาชน ต่อผลการปฏิบัติงานและต่อองค์กร ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าขององค์กรอย่างยั่งยืน ดังแนวคิดของเบิร์น (Burn) ที่กล่าวว่าผู้นำจริยธรรม เป็นลักษณะที่มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นอย่างแท้จริงของผู้ตาม และสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักบริหารการศึกษามืออาชีพของสุรศักดิ์ ปาแส ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพควรมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่าง ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ตนเองไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม นอกจากนี้ผู้บริหารควรประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างตามแนวทางแห่งจรรยาบรรณของวิชาชีพให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้ถือเป็นต้นแบบและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง สอดคล้องกับแนวคิดของมิลเลอร์ (Miller) ที่ว่าคุณลักษณะหนึ่งที่ผู้นำในด้านวิชาชีพพยาบาล ต้องมีคือการยึดมั่นต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นการปฏิบัติตามข้อกำหนด ความเชื่อ คุณค่าของการพยาบาล เป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ ดังนั้นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจึงต้องบริหารงานโดยใช้หลักจริยธรรม รวมทั้งต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักจริยธรรมเพื่อสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกระดับ

องค์ประกอบ “ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นอันดับที่ 5 การสร้างแรงบันดาลใจเป็นวิธีการที่ผู้นำจะส่งเสริมให้ผู้ตามลงมือปฏิบัติให้ถึงวิสัยทัศน์ เนื่องจากแรงบันดาลใจเป็นพลังอำนาจในตนเองชนิดหนึ่งที่ใช้ในการขับเคลื่อนการคิดและการกระทำใดๆ ที่พึงประสงค์เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ โดยชี้ให้เห็นคุณค่าแห่งความสำเร็จ ความใฝ่ฝันและแรงบันดาลใจหรือทำให้เกิดความเชื่อมั่น แรงบันดาลใจจึงมีความสำคัญต่อการบริหารในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ผู้นำต้องใช้คำพูดที่เป็นบวก มองโลกในแง่ดีเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อการทำงานที่ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของยูล์คและฟรียด์ (Yulk and Freed) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมการสร้างแรงบันดาลใจ เช่น การกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำงานเพื่อกลุ่ม และผู้นำใช้คำพูดที่ทำให้ผู้ตามเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายกลุ่ม นอกจากนี้การให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทำงานที่ท้าทายหรือการดึงดูดใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้สำเร็จก็เป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงานได้ สอดคล้องกับแบบสส์ (Bass) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมการสร้างแรงบันดาลใจของผู้นำที่เน้นการปฏิบัติคือการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทดลองปฏิบัติโครงการใหม่หรือทำงานที่ท้าทายความสามารถ ให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาอาสาสมัครทำงาน ซึ่งการให้โอกาสดังกล่าวจะเป็นที่มาของความภาคภูมิใจส่งต่อผลการปฏิบัติงานที่สูง นอกจากลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว การสร้างแรงบันดาลใจกับผู้ใต้บังคับบัญชายังประกอบด้วยการที่ผู้บริหารพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อการกระทำตามหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งสามารถให้คำแนะนำเพื่อค้นหาทางเลือกที่ดีกว่าแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมายได้ สอดคล้องกับเบิร์นฮาร์ดและวอลท์ (Burnhard and Walsh) ที่ได้

กล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้นำที่มีประสิทธิภาพของผู้นำทางการพยาบาล คือ สำนึกในความรับผิดชอบ (Accountability) ผู้นำต้องมีสำนึกในความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง ของกลุ่มและสำนักต่อวิชาชีพ ผู้นำจึงเป็นผู้มีความกล้าในการรับทั้งความคิดและความชอบ เป็นผู้พิทักษ์สิทธิและช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มในทุกสถานการณ์ มีความพร้อมในการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงาน ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวด้วยความยุติธรรม และนิตยา ศริณญาณลักษณะที่กล่าวถึงบทบาทของผู้นำทางการพยาบาลในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบ (The leader as scapegoat) ว่าเป็นบทบาทหนึ่งที่ผู้นำเป็นความหวังของกลุ่มเกี่ยวกับเป็นผู้รับผิดชอบกลุ่ม เมื่อมีการทำงานใดที่มีข้อผิดพลาด บกพร่องเกิดความเสียหายขึ้นภายในกลุ่ม ผู้นำจะเป็นผู้รับผิดชอบ จะไม่ขัดทอดไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งการแสดงบทบาทดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา เชื่อมั่นในผู้นำและเกิดแรงบันดาลใจที่จะลงมือปฏิบัติด้วยความทุ่มเทเพื่อองค์กร ดังนั้นผู้นำสร้างแรงบันดาลใจจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

องค์ประกอบ “ผู้นำคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล” ปัจจัยเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่สำคัญเป็นอันดับที่ 6 เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำให้ความสำคัญและใส่ใจผู้ใต้บังคับบัญชาตามความต้องการและความสามารถแต่ละบุคคล การเข้าใจความแตกต่างของบุคคลเป็นการให้โอกาสความเท่าเทียมกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีโอกาสก้าวหน้าตามศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ไม่ถูกเปรียบเทียบความสามารถกับบุคคลอื่น ที่มีศักยภาพเหนือกว่า ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าตนมีคุณค่าและมีความสำคัญ องค์กร ส่งเสริมความมั่นใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน เนื่องจากรู้สึกว่าได้รับการยอมรับนับถือทำให้มีขวัญและกำลังใจ เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและเกิดความศรัทธาต่อผู้นำพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตามที่ผู้นำตั้งเป้าหมาย พฤติกรรมการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เช่น ให้ความ

ใส่ใจความสำเร็จและให้โอกาสก้าวหน้าของผู้ได้บังคับบัญชาในความก้าวหน้าทางวิชาชีพเป็นรายบุคคล การมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถโดยผู้บริหาร เป็นที่เล็งและเป็นที่ยอมรับเพื่อการพัฒนาผู้ตามเป็นรายบุคคล ผู้นำลักษณะนี้จะสามารถพัฒนาศักยภาพผู้ตาม และเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น สอดคล้องกับเบสส์ (Bass) ที่กล่าวว่า การใส่ใจความสำเร็จและให้โอกาสก้าวหน้าของผู้ตามเป็นรายบุคคล ส่งเสริมความมั่นใจแก่ผู้ตาม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ได้บังคับบัญชา ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ได้บังคับบัญชาต่อผู้นำและสมรรถนะของผู้ได้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจึงต้องเป็นผู้ที่คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้ได้บังคับบัญชา ให้คุณค่าต่อทรัพยากรมนุษย์ ยอมรับความสำเร็จและให้คุณค่าต่อผลงานที่ผู้ได้บังคับบัญชากระทำ เพื่อให้สามารถบริหารงานได้สำเร็จบนพื้นฐานความแตกต่างของบุคคล นอกจากนั้นการเข้าใจความแตกต่างของบุคคลยังทำให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาบุคลากรตามความต้องการและตามศักยภาพของแต่ละบุคคลเพื่อให้เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบซึ่งจะส่งผลต่อผลสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานที่สูงขึ้น

องค์ประกอบ “ผู้นำด้านเทคโนโลยี” เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่สำคัญเป็นอันดับที่ 7 องค์ประกอบผู้นำด้านเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริหารงานปัจจุบันและอนาคตเนื่องจากเป็นยุคโลกไร้พรมแดน จากความก้าวหน้าของเครือข่ายสารสนเทศทำให้การติดต่อสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย รวดเร็วและเท่าเทียมกัน เกิดการแข่งขันมากขึ้น และปัจจุบันองค์การต่างๆ ในประเทศไทยต้องเข้าสู่เวทีของการแข่งขันระดับนานาชาติ ผลผลิตในทุกด้านจากภายนอกประเทศสามารถเข้าสู่ตลาดในประเทศได้โดยง่ายรวมทั้งผลผลิตด้านการศึกษา วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลก็ได้รับผลกระทบจากภาวะดังกล่าวเช่นเดียวกัน เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลทั้งด้านการ

บริหารจัดการและการจัดเรียนการสอนเพื่อให้ผลผลิตของวิทยาลัยพยาบาลมีคุณภาพระดับสากลก้าวทันการแข่งขันในยุคอนาคต ความไวของการเชื่อมโยงข้อมูลจะเป็นอำนาจในการตัดสินใจของผู้บริหารสอดคล้องกับชวลิต เกิดทิพย์ ที่กล่าวว่า การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการศึกษาเป็นบทบาทภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาที่สร้างความมั่นใจให้แก่ครูในการออกแบบหลักสูตร กลยุทธ์การสอน และบูรณาการสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้กับเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการสอนและการเรียนรู้ที่เป็นเลิศรวมทั้งบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการะงานผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลให้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารในอนาคต ผู้บริหารจำเป็นต้องสนับสนุนการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการกับงานทุกงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจ ภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจึงจำเป็นต้องมีลักษณะผู้นำด้านเทคโนโลยีต้องมีความสามารถในการคิดริเริ่มและวางกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีไปบูรณาการกับพันธกิจเพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ข้อเสนอระดับนโยบาย

1.1 ผู้บริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาบุคลากรของสถาบันพระบรมราชชนก ควรนำองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในรายละเอียดของ 7 องค์ประกอบเป็นกรอบในการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติเบื้องต้นในการคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นผู้บริหาร

1.2 ผู้บริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาบุคลากรของสถาบันพระบรมราชชนก นำองค์ประกอบภาวะผู้นำไปเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหารเพื่อพัฒนาผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลหรือการพัฒนาเพื่อเตรียมเลื่อนระดับเป็นผู้บริหาร

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการและการนำไปปฏิบัติ

2.1 ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลนำองค์ประกอบไปเป็นกรอบในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลทุกระดับ

2.2 อาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขนำองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารมากำหนดแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร

3. ควรมีการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การ

เอกสารอ้างอิง

จันทร์เพ็ญ แก้วแร่. ชีวประวัติและพัฒนาการภาวะผู้นำด้านการศึกษาพยาบาลของรองศาสตราจารย์ละออง หุตางกูร วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริการการพยาบาล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

ธีระ รุญเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ และสัมมาร ธรนิษฐ์, การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2545.

นิตยา ศรีญาณลักษณ์. การบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ: โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 2545.

นวลจันทร์ อาศัยพานิช, ความสัมพันธ์ระหว่างเขาหัวอามณ์ การสนับสนุนทางสังคมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล. คณะพยาบาลศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ฟาริดา อิบราฮิม. สาระการบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ: บริษัทสามเจริญพาณิชย์, 2537.

เรมวดี นันทสุภวัฒน์. ภาวะผู้นำทางการพยาบาลในองค์กร. เชียงใหม่: นพบุรีการพิมพ์, 2542.

วิเชียร วงศ์คำจันทร์. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา [Online]. Accessed 10 December 2009. Available from <http://www.school.obec.go.th/bankudchiangmee/vicakan7.htm>.

วัลลภา วิสวสุขมงคล. แนวคิด ทฤษฎี ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของ Rick Warren.[online]. accessed 10 February 2009. Available from <http://www.region4.ago.go.th>.

สมบัติ บุญประเคน . ผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาตามลักษณะ 5 ป. วารสารครูขอนแก่น 1, 2 (สิงหาคม 2544): 20-21.

- สุพล วังสินธุ์ . การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ 5, 6 (30 มิถุนายน 2543): 29.
- Bass B.M., Transformational leadership: Industrial, Military, and educational impact Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publisher, 1998.
- Benis, W. Nanus B, Leader. Strategies for Taking Change. New York: The Force Press, 1985.
- Booth, R. Z. A mandate for nursing education leadership: Change. Journal of Professional Nursing, 10 (January-April 1994): 335-341.
- Burns, J.M. Leadership. New York: Harper & Row, 1978.
- Burnhard L.A. and M. Walsh, Leadership: The key to professionalism of nursing. 3rd ed. St. Louis: Mosby-Year Book., 1995
- Hocker, S.M. & Trofino, J. Transformational leadership: The development of a model of Nursing case Management by the army nurse corps. Nursing case management. 8, 5 (2003): 208-213
- James C. and Connolly U. Effective change in school. London: Routledge Falmer, 2000.
- Leithwood, Kenneth, Doris, Jantzi and Fernandez, Alicia. Transformational Leadership and Teachers' Commitment to change. In Murphy, Joseph and Karen Seashore Louis, eds. Reshaping the Principal Ship: Insight For Transformational Reform Efforts. California: Corwin Press, 1994.
- Tichy, N.M. & DeVanna, M.A. The transformational leader. New York: John Wiley & Sons, 1986.
- Yulk, G. Leadership in Organization. 3rd ed New Jersey: Prentice Hall International., 1994.

